

"БЕКІТЕМІН"

**"Көп бейінді қалалық
ауруханасы" ШЖҚ КМК-ның
бас дәрігері
Б.Т.Төлеген**

**"Көп бейінді қалалық ауруханасы" ШЖҚ КМК-ның
сыбайлас жемқорлыққа қарсы компаенс-қызметі туралы
ЕРЕЖЕСІ**

I-тарау. Жалпы ережелер

"Көп бейінді қалалық ауруханасы" ШЖҚ КМК-ның *(әрі қарай Кәсіпорын)* сыбайлас жемқорлыққа қарсы компаенс-қызметі туралы ережесі *(әрі қарай ереже)* ҚР заңнамасына сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы компаенсті жүзеге асыру кезінде жәрдем көрсету және сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың іске асырудың бірінғай тәсілін қалыптастыру мақсатында ҚР сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Төрағасының 2023 жылғы 31-наурыздағы №112 бұйрығымен бекітілген "Квазимемлекеттік сектор субъектілеріндегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы компаенс- қызмет туралы үлгілік ережесі" негізінде әзірленді.

Осы Ережеде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары, сыбайлас жемқорлықтың алдын алудың және оған қарсы күрестің, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың салдарларын барынша азайтудың және (немесе) жоюдың құқықтық және ұйымдастырушылық негіздері белгіленеді.

Ереже қызметкерлердің оқшауланған қоғамдық қатынастар саласындағы, белгіленген ережелерді мүлтіксіз сақтауға және сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алуға бағытталған іс-әрекеттері мен шешімдерін анықтайды.

Лауазымды тұлғалар сыбайлас жемқорлықтың кез келген нысандары мен көріністерінде қабылдамауға бағытталған корпоратившілік мәдениетті ілгерілетуге тікелей қатысады, сондай-ақ барлық деңгейлердегі сыбайлас жемқорлықтың кез келген нысандары мен көріністеріне ымырасыз қатынасы туралы мәлімдейді.

Қызметкерлер өздерінің еңбек міндеттерін орындау кезінде немесе өзінің білім беру қызметін жүзеге асыру кезінде ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын және осы Ереженің нормаларын сақтауы тиіс.

Қызметкерлер мүдделерінде немесе атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға немесе оған қатысуға басқалар түсінуі мүмкін мінез-құлықтан қалыс қалуы тиіс.

Өз қызметін жүзеге асыру кезінде сыбайлас жемқорлыққа байланысты түрлі тәуекелдерге тап болуы мүмкін. Көрсетілген тәуекелдер сыбайлас жемқорлықтың жоғары деңгейі, тиісті түрде имплементацияланған сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың болмауы және т.б. белгілі бір юрисдикциялардағы қызметті жүзеге

асырумен де, сондай-ақ белгілі бір операцияларды жүзеге асырумен және жекелеген жобаларды іске асырумен де байланысты болуы мүмкін. Осыған байланысты сыбайлас жемқорлық көріністеріне байланысты туындайтын тәуекелдерді анықтау, бағалау және қайта бағалау үшін тиісті шаралар қабылдануда.

Сыбайлас жемқорлық пен паракорлықтың алдын алуға және оған жол бермеуге бағытталған қажетті рәсімдерді әзірлейді, сондай-ақ тиісті шаралар қабылдайды, оның ішінде үшінші тұлғалармен өзара қарым-қатынас орнату кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтауға бағытталған тиісті тексеруді жүзеге асырады.

Шарттар жасасу кезінде осы Ереженің негіз қалаушы қағидаттарын үшінші тұлғалардың назарына жеткізуге және үшінші тұлғалардың осы Ереженің қағидаттарын бөлуі және ұстануы үшін күш-жігер жұмсауға; жекелеген жағдайларда үшінші тұлғалармен жасалатын шарттарға сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертпені енгізуді талап етеді.

Осы Ереженің негізіне сыбайлас жемқорлық көріністерін болдырмау тұрғысынан лауазымдық міндеттерді орындау бойынша тікелей іс-әрекеттер салынған:

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті қозғайтын салада жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін іске асыру;

Өз құзыреті шегінде басқарушылық және өзге де шешімдерді дайындау және қабылдау;

АТУ ішкі нормативтік-құқықтық актілерінің жобаларын дайындау;

Тіршілік әрекетінің тиісті саласының ерекшелігіне байланысты басқа да қоғамдық маңызды қатынастар.

II-тарау СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛДЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ

Қолданыстағы заңнамаға және жалпы қабылданған нормаларға сәйкестік қағидаты:

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат Конституцияға, ҚР Президентінің нормативтік құқықтық актілеріне, сондай-ақ ҚР Үкіметінің нормативтік құқықтық актілеріне және ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарына сәйкес келеді.

Басшылықтың жеке мысалының принципі:

сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік мәдениетін қалыптастырудағы және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу мен оған қарсы іс-қимылдың ұйымшылдық жүйесін құрудағы басшылықтың негізгі рөлі.

Қызметкерлерді тарту принципі:

қызметкерлерді сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың ережелері туралы үнемі хабардар етеді және оларды сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдерді қалыптастыруға және іске асыруға белсенді түрде тартады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдердің сыбайлас жемқорлық тәуекеліне мөлшерлес болу қағидаты:

Ұжымды, оның басшылығын және қызметкерлерін сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту ықтималдығын азайтуға мүмкіндік беретін іс-шаралар әзірленеді және орындалады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдердің тиімділігі қағидаты:

Сыбайлас жемқорлық қатынастарының туындау ықтималдығы төмен, іске асырудың қарапайымдылығын қамтамасыз ететін және елеулі нәтиже әкелетін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шараларды қолданады.

Жауапкершілік және жазаның бұлтартпастығы қағидаты:

Еңбек міндеттерін орындауға байланысты сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаған жағдайда атқаратын лауазымына, жұмыс өтіліне және өзге де жағдайларға қарамастан қызметкерлер үшін жазаның бұлтартпастығы, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыру үшін басшылықтың дербес жауапкершілігі.

Тұрақты бақылау және тұрақты мониторинг қағидаты: енгізілген сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдердің тиімділігін мониторингтеу, сондай-ақ олардың орындалуын бақылау тұрақты түрде жүзеге асырылады.

Қолданылатын нормативтік актілерді, сондай-ақ осы Ережені қызметкерлерге ақпараттандыру және түсіндіру бойынша ақылға қонымды ықтимал күш-жігерін жұмсайды.

қызметкерлер еңбек шартын, қызмет көрсету туралы шартты жасасу кезінде осы ережемен танысады, сондай-ақ осы Ережені сақтау жөніндегі міндеттемеге қол қояды.

қызметкерлерді сыбайлас жемқорлыққа және парақорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша оқытуды тұрақты негізде жүргізеді.

Осы Ереже орналастырылады жұртшылыққа қолжетімді ресми Сайтында.

Қолданыстағы нормативтік актілерді, сондай-ақ қызметкерлер, үшінші немесе өзге де тұлғалар тарапынан ережелерді бұзушылық (әлеуетті бұзушылық жағдайларын және қызметкерлерді сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндіру жағдайларын қоса алғанда) анықталған жағдайда, жұмыскер дереу электрондық мекенжай бойынша ашық желіге жүгінуі тиіс. Ақпарат өтініш берушінің құпиялылығы сақтала отырып, тәулік бойы қабылданады.

Үшінші тұлғалар қызметкерлер тарапынан қолданылатын нормативтік актілердің бұзушылығын (бұзудың ықтимал жағдайларын қоса алғанда) анықтаған жағдайда, сондай-ақ өзге тұлғалар жол берген бұзушылықтар туралы хабардар ету қажеттігі туралы шешім қабылдаған кезде үшінші тұлғалар электрондық мекенжай бойынша ашық желіге жүгіне алады.

Азаматтардың нақты сыбайлас жемқорлық фактілері туралы ақпаратты жіберуі үшін арнайы желі құрылады. Арнайы желіге сондай-ақ қызметтік міндеттерді орындамау (жосықсыз орындау), қызметтік мінез-құлыққа қойылатын талаптарды бұзу және мүдделер қақтығысы жағдайлары, қызметтік (лауазымдық) өкілеттіктерді асыра пайдалану, азаматтар мен ұйымдардың құқықтарын, бостандықтарын мен заңды мүдделерін бұзу, лауазымды тұлғалар тарапынан қорқытып алу фактілері, негізсіз тыйымдар мен шектеулер туралы ақпаратты хабарлауға болады.

Арнайы бөлінген телефон желісі № _____ "сыбайлас жемқорлыққа жол жоқ!" Желі жұмыс күндері _____ бастап _____ дейін жұмыс істейді. Бұл желі "сенім телефоны" болып табылмайды және сыбайлас жемқорлықты анықтауға сәйкес сыбайлас жемқорлық көріністері фактілері бар хабарламаларды қабылдауға ғана арналған. Көрсетілген талаптарды қанағаттандыратын келіп түскен хабарламалар ҚР Заңына сәйкес өңделеді және қаралады.

"Сыбайлас жемқорлыққа жол жоқ!", құпия сипат қамтамасыз етіледі. Өтініште қойылған мәселелерді шешу құзыретіне кіретін өтінішті мемлекеттік органға, жергілікті өзін-өзі басқару органына немесе лауазымды адамға жіберу өтініште қамтылған мәліметтерді жария ету болып табылмайды. Қорлау мен қауіп-қатерді қамтитын өтініштер қаралмайды.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ (ІС-ҚИМЫЛ) ҚАҒИДАЛАРЫ,

ҚОҒАМДЫҚ ҚАТЫНАСТАР САЛАСЫНДА ЖҰМЫС ІСТЕЙТІН

Жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін іске асыру кезінде

осы Ережемен қозғалатын саладағы тұлғалар:

Қазақстан Республикасының Конституциясын және заңдарын, Қазақстан Республикасы Президентінің, Үкіметінің актілерін, өзге де нормативтік құқықтық актілерді, сондай-ақ мемлекеттік Ережені басшылыққа алу;

Қазақстан халқының бірлігін нығайтуға елдегі ұлттық келісімді нығайтуға ықпал ету, мемлекеттік және басқа тілдерге, Қазақстан халқының салт-дәстүрлеріне құрметпен қарау;

Адал, әділ, қарапайым болу, жеке тұлғалармен, заңды тұлғалардың өкілдерімен және әріптестерімен қарым-қатынаста жалпы қабылданған моральдық-этикалық нормаларды сақтау, сыпайылық пен дұрыстық таныту;

Жеке және заңды тұлғалардың заңға қайшы мүдделерін қозғайтын шешімдерді қабылдаудың ашықтығын қамтамасыз ету;

өзінің іс-әрекетімен және мінез-құлқымен қоғамның тұтастығын сынауға себеп бермеу, сын үшін қудалауға жол бермеу, кемшіліктерді жою және өзінің қызметін жақсарту үшін конструктивті сынды пайдалану;

жеке сипаттағы мәселелерді шешу кезінде мемлекеттік органдардың, ұйымдардың, мемлекеттік қызметшілер мен өзге де адамдардың үмітіне ықпал ету үшін өзінің қызметтік жағдайын пайдаланбау;

шындыққа сәйкес келмейтін мәліметтерді таратпауға;

заңмен көзделген тәртіптік, әкімшілік, қылмыстық жауапкершілік көзделген теріс қылықтар мен өзге де құқық бұзушылықтарды жасауға жол бермеу;

еңбек заңнамасының орындалуын, еңбек режимі мен жағдайларының сақталуын қамтамасыз ету.

білім беру қызметтерін және өзге де рұқсат беру функцияларын көрсету кезінде:

қызмет көрсету сапасын арттыру бойынша тұрақты негізде шаралар қабылдау;

көрсетілетін қызметті алушыларға білім беру қызметтерін көрсету тәртібі туралы қолжетімді нысанда толық және анық ақпарат ұсыну;

көзделмеген құжаттарды талап етуге жол бермеу, сондай-ақ Қызмет көрсету және өзге де рұқсат беру функциялары барысында әуре-сарсаңға салудың (төрешілдіктің) барлық түрлерін болдырмау;

сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға көндіру кезінде басшылыққа баяндау;

білім беру қызметтерін көрсету процесін тұрақты жетілдіруді, қызмет көрсету кезінде үнемділік пен тиімділікті қамтамасыз ету.

тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді сатып алуға байланысты сатып алуды жүзеге асыру кезінде лауазымды тұлғаларға:

сатып алу үшін пайдаланылатын ақшалай қаражатты оңтайлы және тиімді жұмсау;

заңда көзделген жағдайларды қоспағанда, әлеуетті өнім берушілерге сатып алуды өткізу рәсіміне қатысу үшін тең мүмкіндіктер беру;

сатып алу процесінің ашықтығы мен айқындығын қамтамасыз ету;

сыбайлас жемқорлық көріністеріне жол бермеу;

атқарушылық құжаттар бойынша орындалмаған міндеттемелері бар және бірыңғай борыштылардың тізіліміне енгізілген әлеуетті өнім беруші және (немесе) ол тартатын қосалқы мердігер (бірлесіп орындаушы) ретінде қатысуға жол бермеу.

өз құзыреті шеңберінде басқарушылық және өзге де шешімдерді дайындау және қабылдау кезінде:

тікелей немесе тікелей басшыға мүдделер қақтығысын, қызметтік міндеттерді орындаудағы жеке қызығушылықты, сыбайлас жемқорлықты мойындауға және сыйлықтар алуға көндіру туралы баяндау;

жеке сипаттағы мәселелерді шешу кезінде мемлекеттік органдардың, ұйымдардың, мемлекеттік қызметшілер мен өзге де адамдардың үмітіне ықпал ету үшін өзінің қызметтік жағдайын пайдаланбау;

әріптестерге, басшыларға және өзге де лауазымды адамдарға сыйлық бермеу және лауазымдық өкілеттіктерін пайдалана отырып, мүліктік пайда, игіліктер не артықшылықтар алу үшін қызметтік емес қызметтер көрсетпеу;

сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылда, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды ашуда белсенділік таныту;

сыбайлас жемқорлықтың өздеріне белгілі болған жағдайлары туралы, сондай-ақ бақылаудың әртүрлі нысандарындағы қандай да бір пайда алуға итермелеу туралы басшылыққа дереу баяндау;

туындыны орындау үшін алынған заңдылықтың күмәні туралы тікелей басшыға жазбаша нысанда дереу хабарлау;

егер тікелей басшының өзі мүдделер қақтығысына тартылған болса, жоғары тұрған басшылыққа жүгіну қажет;

кірістер алумен байланысты кәсіпкерлік және өзге де қызметті жүзеге асыруда біреуге көмек көрсетуден бас тарту.

нормативтік құқықтық актілердің жобаларын дайындау кезінде:

нормативтік құқықтық актілердің жобаларын дайындау мен талқылауға қатысы бар құрылымдық бөлімшелердің міндетті қатысуын қамтамасыз ету;

нормативтік құқықтық актілерде сыбайлас жемқорлық факторлары немесе олардың белгілері бар нормаларды пайдаланбау.

қызметкерлерді іріктеу және орналастыру бойынша кадрлық жұмысты ұйымдастыру кезінде:

тағайындау материалдарын қараудың белгіленген мерзімдерін сақтау;

жұмысқа қабылдау кезінде лауазымды тұлғаларға жүктелетін негізгі міндеттерді, тыйымдарды және шектеулерді түсіндіру;

кадрларды іріктеу кезінде ҚР заңнамасының талаптарын сақтау;

қызметкерлердің дербес деректері туралы мәліметтерді негізсіз беруге жол бермеу;

жұмысқа үміткерлерден еңбек шартын жасасу үшін қатысы жоқ құжаттарды талап етпеу;

қызметкерлердің қызметіне объективті және жан-жақты тексеру жүргізу.

тіршілік әрекетінің ерекшелігіне байланысты туындайтын өзге де өзара қарым-қатынастар кезінде:

бағынысты лауазымды тұлғалардың қызметтік өкілеттіктерінің міндеттері мен көлемін нақты және анық айқындау;

қарамағындағы тұлғалардың еңбек жүктемесін біркелкі бөлмеуіне жол бермеу;

қызмет нәтижелерін бағалау кезінде, сондай-ақ көтермелеу және жазалау шараларын қолдану кезінде әділдік пен объективтілік таныту;

бағынысты қызметкерлерге қатысты негізсіз айыптауларға, дөрекілік, адамдық қадір-қасиетін кемсіту, жөнсіздік, орынсыз мінез-құлық фактілеріне жол бермеу;

нақты орындалмайтын немесе лауазымдық міндеттерден тыс, сондай-ақ заңнамаға қайшы келетін өкімдер бермеу;

қызметтен тыс сипаттағы мәселелерді шешу кезінде бағыныстылардың қызметіне ықпал ету үшін өзінің қызметтік жағдайын пайдаланбау;

бағыныстыларды сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға мәжбүрлемеу;

әріптестердің өз міндеттерін орындау барысында туындаған мүдделер қақтығысын реттеу бойынша толық шараларды уақтылы қабылдау;

мүліктің сақталуын қамтамасыз ету, меншікті қызметтік мақсатта ұтымды, тиімді пайдалану.

ЖЕКЕ ЖӘНЕ ЗАНДЫ ТҰЛҒАЛАРДЫҢ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ ҚҰҚЫҚ БҰЗУШЫЛЫҚТАР

ҚР азаматтары, шетел азаматтары және азаматтығы жоқ тұлғалар сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды орындау үшін ҚР заңнамасына сәйкес қылмыстық, әкімшілік, азаматтық-құқықтық және тәртіптік жауапкершілікке тартылады.

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасаған жеке тұлға сот шешімі бойынша ҚР заңнамасына сәйкес мемлекеттік және азаматтық қызметтің белгілі бір лауазымдарын атқару құқығынан айырылуы мүмкін.

Егер заңды тұлғаның атынан немесе мүддесі үшін сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды немесе сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасау үшін жағдай туғызатын құқық бұзушылықтарды ұйымдастыру, дайындау және жасау жүзеге асырылса, заңды тұлғаға Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жауапкершілік шаралары қолданылуы мүмкін,

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық үшін заңды тұлғаға жауапкершілік шараларын қолдану осы Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық үшін кінәлі жеке тұлғаны жауапкершіліктен босатпайды, сол сияқты жеке тұлғаны сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық үшін қылмыстық немесе өзге жауаптылыққа тарту Осы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық үшін заңды тұлғаны жауапкершіліктен босатпайды.